

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Е Л А Б О Р А Т

ЗА (РЕ)АКРЕДИТАЦИЈА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања
Втор циклус на студии
Едногодишни студии (60 кредити)

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Скопје, 2023 ГОДИНА

3. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА

1	Назив на студиската програма	На македонски јазик	<i>Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања</i>
		На англиски јазик	<i>Special education and rehabilitation – motor impairments</i>
		На јазикот на која се изведува наставата	<i>Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања</i>
2	Студиски полиња или уметнички дисциплини од прво, второ и трето ниво според Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED). За интердисциплинарни студиски програми се наведуваат соодветните студиски полиња или уметнички дисциплини од прво, второ и трето ниво	Пошироко подрачје	<i>01 Образование 09 Здравство и социјална заштита</i>
		Потесно подрачје	<i>011 Образование 018 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат образование 090 Здравство и социјална заштита кои не се дополнително дефинирани 091 Здравство 092 Социјална заштита 098 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат здравство и социјална заштита.</i>
		Детално подрачје	<i>0119 Образование кое не е класифицирано на друго место 0188 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат образование 0900 Здравство и социјална заштита кои не се дополнително дефинирани 0915 Терапија и рехабилитација 0921 Грижа за возрасни лица и лица со попреченост 0988 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат здравство и социјална заштита</i>
3	Фраскатијева класификација (за определување на назив)	Научно подрачје	<i>5 Општествени науки</i>
		Научно поле	<i>5.3 Образование (Воспитание и образование)</i>
		Научна, стручна или уметничка област	<i>5.03.00.03. Методика 5.03.00.16. Ортопедагогија 5.03.00.17. Логопедија 5.03.00.18. Специјална едукација и рехабилитација 5.03.00.19. Друго</i>
4	Национална класификација на занимања	Главни групи	<i>2. Стручњаци и научници</i>
		Подгрупи	<i>23. Стручњаци за образование</i>
		Споредни групи	<i>235. Друг наставен кадар за образование</i>
		Единечни групи	<i>2351. Наставен кадар за образовни методи 2352. Наставен кадар за образование на деца со развојни тешкотии</i>
5	Вид на студии (академски или стручни)		<i>VII А - II циклус на студии магистерски академски студии</i>
6	Циклус на образование (прв или втор циклус на студии, или интегриран прв со втор циклус студии)		<i>Втор циклус на студии</i>
7	Оптовареност на студиската програма изразена во ЕКТС кредити и доколку е предвидено подготвителни курсеви		<i>60 ЕКТС</i>

8	Вредност во ЕКТС кредити на завршната работа академските постдипломски студии	15 ЕКТС	
9	Времетраење на студиите (во години и семестри на траење на студиската програма)	1 година / 2 семестри	
10	Податоци дали студиската програма се поднесува за акредитација или за продолжување на претходната акредитација	Ре-акредитација	
11	Начин на финансирање на предложената студиска програма, а за приватните и приватно-јавните непрофитни високообразовни и научни установи доказ за обезбедена квалитетна финансиска гаранција за студиската програма	Самофинансирање/Школарина во износ од 1938 евра во денарска против вредност	
12	Степен или ниво на квалификација потребно за запишување на студиите според Националната рамка на квалификации	На оваа студиска програма можат да се запишат: кандидати со завршени четиригодишни студии на прв циклус на студии (240 ЕКТС) или кандидати со завршено високо образование VI/I степен (пред воведување на ЕКТС) од општествени и хуманистички науки и други сродни научни дисциплини.	
13	Услови за запишување на студиската програма посебно за редовни, вонредни и странски студенти, кои вклучуваат предмети релевантни за студиската програма од државната матура или приемен испит со јасна, недвосмислена и точна содржина на испитот, неговото траење, изведување и оценување	За исполнетоста на сродноста на претходно завршеното образование, одлучува Наставно-научниот колегиум на студиската програма.	
14	Степен или ниво на квалификација што се стекнува со завршување на студиите според Национална Рамка на Квалификација	Академски студии - Магистратура; VII/I степен	
15	Академски или стручен назив кој се стекнува по завршувањето на студиската програма	На македонски јазик	Магистер по специјална едукација и рехабилитација од областа на моторни нарушувања
		На англиски јазик	Master of Special Education and Rehabilitation – Motor Impairments (M.Sc.)
		На јазикот на која се изведува наставата	Магистер по специјална едукација и рехабилитација од областа на моторни нарушувања
16	Место на реализирање на наставата	Филозофски факултет	
17	Број на студенти што се планира да се запишат на студиската програма	25	
18	Јазик на којшто ќе се изведува наставата	македонски	
19	Можност за изведување на наставата на странски јазик (прозорци на мобилност-наставни предмети што можат да се реализираат на англиски јазик)	Современи трендови во окупационата терапија /Modern trends in occupational therapy Асистивна технологија за функционална мобилност и независно живеење / Assistive technology for functional mobility and independent living	
20.1	Начин на студирање (редовни, вонредно студирање)	редовни	
20.2	Правила, можности и услови за вонредно студирање на студиската програма	/	
21	Информација за продолжување на образованието вклучувајќи студиски и научни полиња за студиски програми од втор и трет циклус на академски или стручни студии за кои со завршување на соодветната студиската програма од прв циклус се обезбедува соодветна проодност	Вертикална проодност кон трет циклус на докторски студии од полето Образование (Воспитание и образование)	
22	Учебна година во која ќе започне реализацијата на студиската програма	2024/2025	
23	Роковите за завршување на предвидените активности од студиската програма	Студентите на втор циклус имаат право да ги положат испитите предвидени на студиската	

			<p>програма, најдолго во времето што е двапати подолго од пропишаното траење на студиите, односно најмногу 2 (две) години (четири семестри) од почетокот на учебната година кога е извршен уписот на Факултетот. Рокот за завршување на студиите ја вклучува и третат испитна (последна) сесија предвидена за предметите запишани во летниот семестар. По истекот на рокот, студентот ако ги нема положено испитите може да ги продолжи студиите со поднесување на барање за продолжување на студии. Доколку во меѓувреме настане измена на студиската програма, студентот ги продолжува студиите по студиската програма која се применува. (Одлука за правила на студирање за прв циклус студии и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје ((Унив. Гласник бр.585/2022))</p>
24	Број и датум на Решение (доколку се поднесува за реакредитација)	на последна акредитација од Одборот за Акредитација за почеток со работа на студиската програма од МОН/АКВО	<p>1409-208/6 од 07.02.2019</p> <p>УПП Бр. 14-516 од 11.03.2019</p>

3. Цел и оправданост за воведување на студиската програма

Важен поттик за реакредитација на Студиска програма на втор циклус по специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања е потребата теоретски и практично да се одговори на динамиката и промените што се случуваат на ниво на Европската унија и домашната легислатива од областа на лицата со попреченост и кадрите потребни за нејзина имплементација. Целта на студиската програма по Специјална едукација и рехабилитација – Моторни нарушувања, покрај застапување на интересите на Р.С.Македонија како потписник на многу конвенции и декларации на ОН во кои се третира прашањето за лицата со попреченост, е да биде во чекор со современите трендови од областа на нарушувањата и растројствата во моториката и одржување на положбата, при што се стреми да ги оспособи идните кадри со фундаментални научни знаења и практично искуство од областа на специјалната едукација и рехабилитација на лица со различен вид и степен на моторни нарушувања. Имено, ова студиска програма на идните студенти ќе им овозможи компетенции преку кои ќе се развијат во квалитетни истражувачи, односно научни работници кои се способни да спроведуваат индивидуални истражувања. По завршување на студиите студентите ќе имаат знаења и вештини за работа со лица со различен вид и степен на моторни нарушувања и нарушувања во положбата. Оттука студиите ќе овозможат студентите да се стекнат со знаења за истражувачка работа и професионално вработување во институции кои ја обработуваат проблематиката на лицата со моторни нарушувања.

Во Република Македонија не постојат студиски програми од ваков вид, кои се одвиваат континуирано од прв до трет циклус, а во себе ги опфаќаат областите Специјалната едукација и рехабилитација – Моторни нарушувања

При изработување на програмата најнапред беа анализирани програмите на првите 500 рангирани универзитети на листата на Џиао Тонг Универзитетот од Народна Република Кина. Се увиде дека сите високо рангирани универзитети нудат посдипломски студии од оваа област. Водејќи се од целите поставени со оваа студиска програма, но и од содржините кои ги нудат студиските програми од прв и од трет циклус на студии на Филозофскиот факултет, а од областа на Специјална едукација и рехабилитација, како и од академскиот потенцијал на Филозофски факултет за референтни програми според која се изработуваше елаборатот беа избрани програмите за магистерски студии, како на пример Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzitet u Beogradu Специјална едукација и рехабилитација особа са моторичким поремећајима <http://www.fasper.bg.ac.rs/studije-master.html> Temple University in Philadelphia The Master of Science in Neuromotor Science <https://www.temple.edu/academics/degree-programs/neuromotor-science-phd-hp-nms-phd> Universite de Rennes Master in Disability and Social Participations (SHPS) <https://www.ehesp.fr/en/programs/degreesdiploma-programs/master-in-disability-and-social-participation/>

Овие програми понудени од светски реномирани универзитети во огромен дел се преклопуваат, но истовремено беа и најсоодветни да одговорат на нашите поставени цели во изготвувањето на студиска програма: Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања.

Имплементацијата на оваа подобрена програма при Филозофскиот факултет ќе овозможи и зголемена мобилност на студентите на европски универзитети кои нудат компатибилни програми и кои се влезени во разни мрежи за размена на студенти и наставен кадар, на тој начин обезбедувајќи му на Филозофскиот факултет и на УКИМ да биде во чекор со понудата и светските трендови во високото образование.

4. Усогласеност на студиската програма со потребите на општеството за дадениот профил на кадри

Идентификувањето на општествената потреба за постоење на ваква студиска програма и профилите што таа ги креира, се одвива преку редовни консултации со органите на државната управа, граѓанскиот сектор и академската заедница.

Студиската програма по специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања ќе ја минимизира потребата од вклучување на странски експерти од областа на специјалната едукација и рехабилитација, и ќе промовира домашен научен подмладок кој ќе работи на фундаментални истражувања на превенција, детекција, ран третман и интервенција, образование, работно оспособување и вработување на лицата со попреченост и ќе ја развива педагошката дејност, посебно, ќе ја развива специфичната потреба за воведување на сензитивни теми во корелација со различни видови на попреченост и недискриминација, во наставата на сите нивоа на образование во Р.С Македонија. Со Студиската програма од втор циклус на студии на Филозофскиот факултет, ќе се покријат потребите за знаење, вештини и компетенции за работа и пристап кон лицата со попреченост од сферата на јавната администрација и развојот на македонската наука. Ќе се зајакне и подобри комуникацијата и соработката меѓу науката, креаторите на политиките и јавната администрација.

Преку јакнење на капацитетите на Органите на управата и јавната администрација – институциите и раководителите на органите и телата на јавната управа, посебните тела и органи на разни институции, координаторите за еднакви можности во рамките на министерствата и локалната самоуправа, ќе се подобри имплементацијата на мерките и активностите ко произлегуваат од позитивната легислатива и политиките на Р.С Македонија од областа на недискриминација, еднаквост и рамноправност на сите граѓани без оглед на нивната функционална способност. Ќе се промовира директно вклучување на лицата со попреченост во процесот на проценување на импликациите на секое планирано дејство врз лицата со попреченост, вклучувајќи го и законодавството, политиките или програмите во сите области и на сите нивоа. Ќе се зајакне стратешкиот пристап и настојувањето искуствата на лицата со попреченост да станат интегрална димензија на дизајнирањето, спроведувањето, мониторингот и евалуацијата на политиките и програмите во сите политички, економски и општествени сфери, така што жените и мажите со и без попреченост ќе имаат еднакви придобивки.

Потребата од профилите на оваа студиска програма можеме да ја утврдиме, преку постојаното зголемување на бројот на отворени работни места за специјални едукатори и рехабилитатори како во рамките на редовните училишта, што е резултат на Законот за основно образование од 2019 година (Службен весник на Република Северна Македонија бр.161/19 и 229/20)¹ и целосно вклучување на учениците со попреченост во рамките на редовните училишта, така и во улога на креатори и имплементатори на политиките и практиките поврзани со лицата со попреченост и подобрување на квалитетот на нивниот живот. Вештините и компетенциите здобиени со магистрирањето на кадрите што се профилираат се клучни за спроведување на политиките за недискриминација и еднаквост на лицата со попреченост на локално и централно ниво на управување.

---

¹ <https://mon.gov.mk/stored/document/Zakon%20za%20osnovното%20obrazovanie%20-%20nov.pdf>

5. Ниво во Националната рамка на високообразовните квалификации, студиска програма Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Ниво во Националната рамка на високообразовните квалификации		Високо образование	Ниво во Европската рамка на високообразовни квалификации
VII	A		7
		II циклус на студии магистерски академски	

6. Цели на студиска програма и резултати од учење кои означуваат успешно завршување на вториот циклус на студии (60/120 ЕКТС) и се доделуваат на лице кое ги исполнува следните дескриптори на квалификациите:

6.a. Општи дескриптори на квалификации за втор циклус на едно/двогодишни студии со 60/120 ЕКТС, за студиската програма поднесена за (ре)акредитација, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Тип на дескриптор	Опис
Знаење и разбирање	<ul style="list-style-type: none"> - Показува знаење и разбирање од полето на студиите од специјална едукација и рехабилитација на лицата со моторни нарушувања, кое претставува надградба на првиот циклус, применувајќи методологии на систематски и креативен начин, соодветни за разрешување на проблемите од областа на дефектологијата (специјалната едукација и рехабилитација) и пошироко, со кое се обезбедува основа и можност за оригиналност, развивањето и примената на автономни идеи во тек на науно-истражувачка работа. - Поседува продлабочени знаења од областа на специјалната едукација и рехабилитација на лицата со моторни нарушувања, како знаења од една или повеќе предметни области од полето на дефектолошките науки кои се базираат на најреномирани меѓународни истражувања во ова поле.
Примена на знаењето и разбирањето	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за практична и професионална примена на знаењето и разбирањето, базирано на факти од полето на специјалната едукација и рехабилитација на лицата со моторни нарушувања. - Развива и дава аргументи и решенија за проблеми во соодветните подрачја на специјалната едукација и рехабилитација, применувајќи современ мултидисциплинарен, индивидуален, креативен и оригинален пристап во едукацијата и рехабилитацијата на лицата со инвалидност и во мултидисциплинарен контекст, поврзани со полето на студирање.

Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> - Показува способност за прибирање, анализирање, оценка и презентирање на информации, идеи и концепти за клучните подрачја на специјалната едукација и рехабилитација, односно покажува способност за синтетизирање и интегрирање на знаењата стекнати во текот на студиите. - Способност за систематско и креативно справување со сложени прашања, за солидно проценување на лицата со моторни нарушувања дури и при некомплетни и ограничени информации, но кои ги вклучуваат личните, општествените и етичките одговорности при примена на стекнатото знаење и проценка. - Способност за проценување и селекција на научни теории, методологии, алатки и општи вештини од предметните области, како и поставување на нови анализи и решенија на научна основа.
Комуникациски вештини	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено. - Способност да се дебатираат проблемите од различни теоретски перспективи. Способност да се соработува во тим и во соодветен практичен контекст. Способност за усно презентирање за теоретска анализа на студии на случај. Способност да се напише теориски поткрепена проценка на современ текст (приказ). - Преземање значителна одговорност за заедничките резултати. - Водење и иницирање на активности.
Вештини на учење	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за препознавање на личната потреба за понатамошно знаење, за независно идентификување на своите лични потреби и интерес за континуирана едукација и професионален развој. - Способност за независно и самостојно делување при стекнувањето нови знаења и вештини во општествени рамки. - Способност за преземање одговорност за понатамошен професионален развој и усовршување.

6.б. Специфични дескриптори на квалификации за втор циклус на едно/двогодишни студии со 60/120 ЕКТС, за студиската програма поднесена за (ре)акредитација, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Тип на дескриптор	Опис
Знаење и разбирање	<ul style="list-style-type: none"> - Сеопфатни и продлабочени знаења за основните подрачја на дефектолошкото истражување, со особен акцент врз содржините и темите, како и концептите и теориските перспективи кои се суштински за дисциплините од програмата за Моторни нарушувања. - Оспособеност за разбирање и толкување на клучните теории на едукацијата и рехабилитација на лицата со моторни нарушувања и комбинирани нарушувања. - Стекнати научни и продлабочени знаења за современите едукативни и рехабилитационски системи во светот и развиени способности за нивно критичко разгледување и компаративно проучување.

Примена на знаењето и разбирањето	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува способност стекнатите знаења од полето на специјалната едукација и рехабилитација и потесното подрачје на специјализација адекватно да ги толкува и креативно применува со почитување на највисоките барања за научен интегритет. - Има способност да планира и спроведува оригинални истражувања од областа на специјалната едукација и рехабилитација и нејзините дисциплини, кои ќе се генерираат нови знаења и вештини кои ќе придонесуваат за унапредување на областа на својата научна работа. - Се очекува знаењата стекнати преку истражувањата да бидат објавувани во национални и интернационални рецензирани публикации, и со тоа вреднувани во согласност на највисоките академски стандарди. - Има способност да за креирање и менаџирање на организациски промени на национално и локално ниво.
Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува способност стекнатите знаења од полето на специјалната едукација и рехабилитација и подрачјето на специјализација – моторни нарушувања адекватно да ги толкува и креативно применува со почитување на највисоките барања за научен интегритет. - Има способност да планира и спроведува оригинални истражувања од областа на специјалната едукација и рехабилитација и нејзините дисциплини, кои ќе се генерираат нови знаења и вештини кои ќе придонесуваат за унапредување на областа на својата научна работа. - Се очекува знаењата стекнати преку истражувањата да бидат објавувани во национални и интернационални рецензирани публикации. - Способност за користење на различни извори на знаења и критички однос кон истите. - Способност за синтетизирање и интегрирање на знаењето.
Комуникациски вештини	<ul style="list-style-type: none"> - Подготвеност за споделување на сознанија, идеи и вештини од областа на сопствената експертиза со останатите членови на дефектолошката општествена заедница. - Способност за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено.
Вештини на учење	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува интерес за постојано самоусовршување во областа на специјалната едукација и рехабилитација, а особено во подрачјето на моторните нарушувања. - Ги следи најновите достигнувања во областа на технолошкиот, општествениот и културниот развој и преку соодветна анализа и интерпретација на нивните претпоставки и цели да ги промовира во поширокиот општествен контекст.

7. Утврден сооднос помеѓу задолжителните и изборните предмети, со листа на задолжителни предмети, листа на изборни предмети и дефиниран начин на избор на предметите.

СТРУКТУРА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Табела 7.1. Распоред на предмети по семестри и години на студии за академски студии

Реден број	Код на предметот	Назив на предмет	Семестар	Неделен фонд на часови		ЕКТС
				П	В	
ПРВА ГОДИНА						
1	Д-М101-3/24	Рана интервенција на деца со моторни нарушувања	1	2	0	8
2	Д-М102-3/24	Едукација и рехабилитација на лица со моторни нарушувања	1	2	0	8
3.	Д-М103-3/24	Медицинска рехабилитација на моторните нарушувања	1	2	0	8
4.		Изборен предмет (се бира еден предмет од Табела 7.2)	1			6
4.	Д-М204-3/24	Современи трендови во окупационата терапија / Modern trends in occupational therapy	2	2	0	8
5.	Д-М205-3/24	Асистивна технологија за функционална мобилност и независно живеење / Assistive technology for functional mobility and independent living	2	2	0	7
6.	Д-М206-3/24	Магистерски труд	2			15
Вкупно часови (предавања/вежби) и ЕКТС за година				100		60

Табела 7.2. Изборни предмети на студиската програма (во Листата се вклучуваат изборните предмети од студиска програма и наставни предмети кои се изведуваат на друга единица на универзитетот, согласно член 139 став 9 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија 82/18)

Реден број	Код	Назив на предметот	Семестар	Неделен фонд на часови		ЕКТС	Од која единица
				предавања	вежби		
1	Д-М101-И/24	Планирање на научно истражување	1	1	0	6	Филозофски факултет
2	Д-М102-И/24	Кинезитерапија	1	1	0	6	Медицински факултет
3	Д-М103-И/24	Инклузивно образование на ученици со моторни нарушувања	1	1	0	6	Филозофски факултет
4	Д-М104-И/24	Генетски аспекти на развојните нарушувања	1	1	0	6	Филозофски факултет
5	Д-М105-И/24	Комбинирани пречки во развојот	1	1	0	6	Филозофски факултет
6	Д-М106-И/24	Асистивни технологии	1	1	0	6	Филозофски факултет
7	Д-М107-И/24	Современи трендови во креативната терапија	1	1	0	6	Филозофски факултет
8	Д-М108+-И/24	Академско пишување и објавување	1	1	0	6	Филозофски факултет
Вкупно:					/		/

Табела 7.3. Прозорци на мобилност – наставни предмети кои можат да се реализираат и на англиски јазик согласно член 139 став 10 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/18)

	Назив на предмет	Наставник	Година/Семестар	ЕКТС
1.	Современи трендови во окупационата терапија / Modern trends in occupational therapy	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	1 / 2	8
2.	Асистивна технологија за функционална мобилност и независно живеење / Assistive technology for functional mobility and independent living	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	1 / 2	7

Табела 7.4. Преглед на застапеност на задолжителните предмети и изборните предмети на студиската програма.

Семестар	Број на задолжителни предмети	Број на изборни предмети	Вкупно предмети
I	3	1	4
II	3	0	3
III			
IV			
Вкупно	6	1	7
% застапеност	90%	10%	100%

Табела 7.5. Преглед на процентуалната застапеност на задолжителните предмети и изборните предмети.

Ред бр	Траење на студиите (години)/ вкупен број на ЕКТС на студиската програма	Вкупна оптовареност изразена преку ЕКТС		Оптоварност за изборни предмети изразена преку ЕКТС	
		А Вкупен број на ЕКТС на студиската програма	А1 Процентуална застапеност на ЕКТС од наставните предмети на студиската програма	Б Вкупен број на ЕКТС од изборни наставни предмети	Б1 Процентуална застапеност на ЕКТС од изборните наставни предмети во однос на вкупниот број на ЕКТС на студиската програма
1.	1 година 60 ЕКТС	60	100%	6	$(Б/А)*100= 10\%$

7.1. Правила и начин на избор на изборни предмети со можност за избор на предмети од други акредитирани студиски програми

Начин на избор на изборни предмети од студиска програма
Се бира еден предмет од понудените предмети од листата преставена во Табела 7.2
Начин на избор на изборни предмети од универзитетска листа
Во студиската програма нема изборни предмети од други факултети (универзитетска листа)

7.2. Рокови за завршување на предвидените активности од студиската програма

Студентите на втор циклус имаат право да ги положат испитите предвидени на студиската програма, најдолго во времето што е двапати подолго од пропишаното траење на студиите, односно најмногу 2 (две) години (четири семестри) од почетокот на учебната година кога е извршен уписот на Факултетот. Рокот за завршување на студиите ја вклучува и третат испитна (последна) сесија предвидена за предметите запишани во летниот семестар. По истекот на рокот, студентот ако ги нема положено испитите може да ги продолжи студиите со поднесување на барање за продолжување на студии. Доколку во меѓувреме настане измена на студиската програма, студентот ги продолжува студиите по студиската програма која се применува. (Одлука за правила на студирање за прв циклус студии и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје ((Унив. Гласник бр.585/2022))

8. Список на наставен кадар со податоци наведени во членот 7 (Прилог бр.4) од Правилникот за содржината за студиските програми (“Службен весник на Република Македонија”, бр.79/2023) и член 61 став 3 од Закон за високо образование (“Службен весник на Република Македонија”, бр.82/2018)

Табела 8.1 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во редовен работен однос со полно работно време **на единицата**, што ќе учествуваат во реализација на студиската програма

	Име и презиме на наставникот	да се наведе		Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети	
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран		зимски	летен
1	Проф. Д-р Владимир Трајковски	Редовен професор од областа на хумана генетика, физиологија со функционална анатомија, медицински основи на инвалидноста, аутистичен спектар на нарушувања	Дефектологија	Медицинска рехабилитација на моторните нарушувања Генетски аспекти на развојните нарушувања Академско пишување и објавување	3	/
2	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова	Редовен професор од областа на дефектологија (олигофренологија, соматопедија), методика, ортопедагогија	Дефектологија	Едукација и рехабилитација на лица со моторни нарушувања Рана интервенција на деца со моторни нарушувања Инклузивно образование	3	/
3	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	Редовен професор од областа на дефектологија, методика, ортопедагогија	Дефектологија	Едукација и рехабилитација на лица со моторни нарушувања Современи трендови во окупационата терапија / Modern trends in occupational therapy Асистивна технологија за функционална мобилност и независно живеење Современи трендови во креативната терапија	2	2
4	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска	Редовен професор од областа на Методологија, Статистика	Педагогија	Планирање на научно истражување		

5	Проф. Д-р Наташа Станојковска Трајковска	Вонреден професор од областа на методика, заштита и помош на хендикепирани, дефектологија и професионална ориентација и оспособување	Дефектологија	Комбинирани пречки во развојот	1	/
Вкупно					9	2

Табела 8.2 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во редовен работен однос со полно работно време од други единици на високообразовната установа ангажирани на единицата каде што се реализира студиската програма

Ред бр	Име и презиме на наставникот	да се наведе			Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети што ги предава на единица и студ. програма	
		званието во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран	единица каде работи во редовен работен однос		зимски	летен
1	Проф. Д-р Ериета Николиќ-Димитрова	Редовен професор од областа на Физикална медицина и рехабилитација и Физикална медицина со принципи на рехабилитација	Клинички медицински науки	Медицински факултет - УКИМ	Кинезитерапија	1	/
2	Проф. Д-р Дејан Ѓорѓевиќ	Редовен професор од областа на компјутерска техника и информатика	Вештачка интелигенција и системи	Електротехнички факултет	Асистивни технологии	1	/
Вкупно						2	/

Табела 8.3 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во работен однос во друга високообразовната установа или друга институција (приватна или јавна необразовна) ангажирани на единицата каде што се реализира студиската програма

Рб	Име и презиме на наставникот	да се наведе			Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети		Работен однос
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран	институцијата каде има засновано работен однос		зимски	летен	
1	/	/	/	/	/	/	/	/
2								
3								
Вкупно								

Табела 8.4. Број на потребните наставници за реализирање на високообразовна дејност на студиската програма (член 28 од Правилникот за стандарди и нормативи за основање и вршење на високообразовна дејност, “Службен весник на Република Македонија”, бр.245/2022)

Ред бр.	Наставници вклучени во реализација на студиската програма	А	Б	В	Г	Број на часови по наставник - годишно ² (Бx15) x Г
		Број на наставни предмети	Вкупен фонд на часови по основ на предмети	Број на студенти за кои се бара акредитација	Големина на групата за предавања и вежби за редовни студенти ³	
1	Проф. Д-р Владимир Трајовски	3	(1x2) + (2x1) = 4	25	1	60
2	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова	3	(1x2) + (1/2 од 1) + (1x2) = 4.5		1	67.5
3	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	4	(1x2) + (1/2 од 1) + (1x2) + (1x1) = 5.5		1	82,5
4	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска	1	1		1	15
5	Проф. Д-р Наташа Станојковска Трајковска	1	1		1	15
6	Проф. Д-р Ериета Николиќ-Димитрова	1	1		1	15
7	Проф. Д-р Дејан Горѓевиќ	1	1		1	15

² Број на недели во еден семестар. Ако предметите се изведуваат во два семестра се запишува 30 недели т.е една академска година.

³ Големина на групата за предавања и вежби се добива на тој начин што бројот на студенти за кои се бара акредитација се собира во зависност од големината на групата предвидена за предавања и вежби согласно член 35 од Правилникот за стандарди и нормативи за основање и вршење на високообразовна дејност, (“Службен весник на Република Македонија”, бр.245/2022) пр. група за предавања – најмногу 100 студенти се смета како една група. Доколку утврдениот број се зголеми за 50% се отвара нова група за предавања и во графата „Г“ се запишува 2.

ПРИЛОГ БР. 3

1. Предметни програми со информации согласно со членот 4 од Правилникот за содржина на студиските програми (“Службен весник на Република Македонија”, бр.79/2023)

Ред.број: 1

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Рана интервенција на деца со моторни нарушувања			
2.	Код	Д-М101-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Целта на предметната програма е студентите на последипломски студии да ги надополнат своите знаења и подетално да се запознаат со најновите сознанија, квалитативни и квантитативни истражувања од областа раната интервенција и едукација кај децата родени со фактор на ризик и децата со моторни нарушувања. Студентите да се оспособат за спроведување на различни дијагностички, едукациски и рехабилитационски постапки преку структурирање на рехабилитационска програма заснована на познавањето на трансдисциплинарниот пристап за рана интервенција а примерена на потребите на невротичното дете.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Значење, поими и терминологија кои се користат во раната интервенција. Фактори кои условуваат нормален психомоторен развој. Здраво новороденче, новороденче под ризик. Психомоторен развој на дете до 3 годишна возраст. Рана интервенција и тимови кои учествуваат во раната интервенција кај деца родени со фактор на ризик. Рана детекција и дијагностички методи за проценка на психомоторниот развој (Минхенска функционална развојна дијагностика). Проценка на гестациската старост на новороденчето (надворешни карактеристики, достигнат степен на развој на мускулен тонус, рефлексии и општо однесување на новороденчето). Ниво на развиеност на психомоторните функции. Програми за рана интервенција. Воспоставување на ран емоционален однос помеѓу родителите и доенчето (како да се потпомогне развојот на attachment). Стимулација, советување и обука за			

		спроведување на одредени постапки во домашни услови. Комуникација со доенчето-доење и нега. Baby fitness (масажа, развојна гимнастика, поттикнување на говорно-јазичкиот развој - voice fitness). Игри и играчки.				
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија				
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49		
		17.3.	Домашно учење - задачи	112		
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Наташа Чичевска Јованова Оливера Рашиќ Цаневска	Рана интервенција на деца родени со фактор на ризик (четврта глава)	Филозофски факултет Скопје	2023
		2.	Christina J. Groark, Steven M. Eidelman, Susan Maude, Louise Kaczmarek	Early Childhood Intervention 3 volumes : Shaping the Future for Children with Special Needs and Their Families ISBN: 0313377936	Praeger	2011
		3.	Acquarone Stella	SURVIVING THE EARLY YEARS The Importance of Early Intervention with Babies At Risk	Karnac Books Ltd	2016
		Дополнителна литература				
22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	

		1.	J.P. Shonkoff, S.J. Meisels	Early Childhood Intervention	Cambridge University Press	2000
		2.	Collette Drifte	Encouraging Positive Behaviour	SAGE Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC	2008
		3.				

Ред.број: 2

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Едукација и рехабилитација на лица со моторни нарушувања			
2.	Код	Д-М102-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова и Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да добијат континуитет на своите знаења и подетално да се запознаат со најновите истражувања од областа на едукацијата и рехабилитацијата на деца и возрасни со различен вид и степен на моторни нарушувања, хронично болните лица и реконвалесценти.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Поими, терминологија и класификации кои се применуваат во областа моторните нарушувања и хроничните болести; Видови на моторни нарушувања и хронични болести кои доведуваат до намалена функционална способност; Современи трендови и истражувања во едукацијата и рехабилитацијата на лицата со моторни нарушувања, хронично болните и реконвалесцентите. Модифицирани методи за дијагностицирање и третман. Важноста на континуираната рехабилитација како предуслов за успешно образование на децата со моторни нарушувања. Асистивна технологија за лицата со моторни нарушувања. Реформи во системот на предучилишно воспитание и образование. Модели и организациони форми на воспитание и образование на учениците со моторни нарушувања. Новини во меѓународната и националната легислатива за правата на лицата со моторни нарушувања и хронично болните лица.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација).			

		Индивидуални и групни консултации, мултимедија				
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49		
		17.3.	Домашно учење - задачи	112		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Оливера Рашиќ-Цаневска Наташа Чичевска Јованова	Методика на работа со ученици со моторни нарушувања	Филозофски факултет, Скопје	2021
		2.	Myra Tingle	The Motor Impaired Child	NFER- NELSON, Windsor	2005
		3.	Linda Daniela	Inclusive Digital Education ISBN: 303114774X,9783031147746	Springer	2022
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Mark Fox	Including children 3-11 with physical disabilities	David Fulton Publishers, London	2003
		2.	Georgios Kouroupetroglou	Assistive Technologies and Computer Access for Motor Disabilities ISBN 978-1-4666-4438-0	Medical Information Science Reference	2014

		3.	Илич-Стошович Д.	Теорија васпитања и образовања особа са моторичким поремечајима	Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију	2011
--	--	----	------------------	---	---	------

Ред.број: 3

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	Медицинска рехабилитација на моторни нарушувања				
2.	Код	Д-М103-3/24				
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии				
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1	
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8				
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Владимир Трајковски				
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик				
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема				
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - запознавање со базичните поими, теоретски концепции и емпириски сознанија за медицинската рехабилитација на моторните нарушувања. - оспособеност за критичко промислување и самостојно истражување на медицинската рехабилитација на телесно инвалидните лица; - разбирање на моторните нарушувања како концепт за телесна инвалидност - оспособеност за препознавање и дијагностицирање на лица со телесна инвалидност; - способност за прибирање, анализирање, оценка и презентирање на информации, идеи и концепти за клучните подрачја на медицинската рехабилитација, односно да покажува способност за синтетизирање и интегрирање на знаењата стекнати во текот на студиите. 				
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Дефиниција на поими и термини. Историски развој. Основни причинители на инвалидноста. Кадар и установи за медицинска рехабилитација во соматската област. Методи на медицинска рехабилитација. Основи на физикалната медицина. Основи на кинезитерапијата. Основи на работната терапија. Основи на протетика и ортотика. Основи на негата. Медицинска рехабилитација на децата и младинците. Медицинска рехабилитација на возрасните. Медицинска				

		рехабилитација во геријатријата.				
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации.				
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови			
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49		
		17.3.	Домашно учење - задачи	112		
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода			5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода			6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода			7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода			8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода			9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода			10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Делиса АЦ и сор.	Физикална медицина и рехабилитација: Принципи и практика том 1 и том 2	Табернакул	2012
		2.	Димитрова-Николиќ Е.	Физикална медицина и рехабилитација	Ласерцет	2009
		3.	Брадом ЈР и сор.	Физикална медицина и рехабилитација	Табернакул	2011
		Дополнителна литература				
	22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Cuccurullo SJ.	Physical Medicine and Rehabilitation Board Review	Demos Medical Publishing	2004
		2.	Stevanović M.	Medicinska rehabilitacija telesno invalidnih lica.	Naučna knjiga	1990
3.		Milosavljević P	Rehabilitacija invalida	Naučna knjiga	1989	

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Современи трендови во окупационата терапија / Modern trends in occupational therapy			
2.	Код	Д-М204-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	2
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Целта на предметната програма е студентите на последипломските студии да обезбедат континуитет во своите знаења, подетално да се запознаат со иновациите, истражувањата и современите трендови во научната и практична заснованост на окупационата терапија и нејзината примена во лекувањето, рехабилитацијата и зголемување на функционалната независност и самостојност на лицата со различен вид и степен на попреченост, деца со посебни образовни потреби, лица со ментални растројства, како и во работата со стари и хронично болните лица.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Концепт и значење на окупацијата за зачувување и унапредување на здравствената и психофизичка благосостојба на корисникот. Историски и социјален аспект на окупационата терапија. Процесот на окупациона терапија низ призмата на различни модели на нејзина примена. (Биомеханички модел, Когнитивен модел, Интенционален релациски модел, Функционален групен модел, Модел на хумана окупација, Модел на моторна контрола, Модел на сензорна интеграција, Терапија со игра); Модел на функционална проценка и други видови проценки во окупационата терапија; Окупациона терапија во педијатрија; Окупациона терапија кај различни видови на развојни попречености; Окупациона терапија во психијатрија; Окупациона терапија во геријатрија; Окупациона терапија во домот и на работното место. Релевантни научни истражувања и практики во окупационата терапија.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација,			

		самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија					
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа					
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30			
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови				
		16.3.	Пракса: часови				
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49			
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49			
		17.3.	Домашно учење - задачи	112			
18	Услови за потпис	редовна посета на настава					
19	Начин на оценување						
	19.1.	Тестови: бодови			70		
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30		
	19.3.	Завршен испит: бодови			100		
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)		
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)		
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација					
22.	Литература						
	22.1.	Задолжителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Оливера Рашиќ-Цаневска	Окупациона терапија	Филозофски факултет - Скопје	2022	
		2.	Robin Akselrud	Quintessential Occupational Therapy ISBN: 978-1-63091-821-7	SLACK Incorporated	2023	
	3.	Bernadette Hattjar	Fundamentals of occupational therapy ISBN: 9781630916565	SLACK Incorporated	2019		
	22.2.	Дополнителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Rosemary Crouch	Occupational group therapy ISBN: 9781119591528	Wiley-Blackwell	2021	
		2.	Karen Frank Barney, Chair Emerita, Margaret A. Perkinson	Occupational Therapy with Aging Adults ISBN: 978-0-323-06776-8	Elsevier	2016	
3.	Gloria Frolek Clark (editor); Barbara E. Chandler (editor); Joyce E. Fioux (editor)	Best practices for occupational therapy in schools ISBN: 9781569005910	AOTA Press	2019			

Ред.број: 5

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Асистивна технологија за функционална мобилност и независно живеење			
2.	Код	Д-М205-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	2
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	7			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Целта на предметната програма е студентите на последипломски студии да станат пионери во иновациите за попреченост и да се придружат на заедницата на луѓе кои се грижат за инклузија на лицата со попреченост во сите сфери во животот. Подетално да се запознаат со иновациите, истражувањата и современите трендови во научната и практична заснованост на асистивната технологија наменета за лицата со попреченост, деца со посебни образовни потреби, лица со ментални растројства, како и во работата со стари и хронично болните лица, гледање на попреченоста како на извор на иновации и примена на асистивната технологија во рехабилитацијата и зголемување на функционалната независност и самостојност преку подобрување на позиционирањето и мобилноста.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Дефинирање на терминологијата и историски осврт на асистивната технологија за лицата со попреченост. Класификација на асистивната технологија за лицата со попреченост. Функционална проценка, селекција и евалуација на асистивната технологија за прилагодено позиционирање, функционална мобилност и независно живеење. Технологија за мобилност и позиционирање. Технологија за комуникација. Технологија за олеснување на образовниот процес. Технологија за квадриплегија. Креирање на рамка за прилагодување: согледување на персоналните и срединските фактори. Запознавање со критериумите за спроведување на проценките и евалуациите и анализа на добиените резултати. Квантитативни и квалитативни истражувања и студии.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници).			

		Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија				
15.	Вкупен расположив фонд на време	210 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	60		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	55		
		17.3.	Домашно учење - задачи	65		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Georgios Kouroupetroglou	Assistive Technologies and Computer Access for Motor Disabilities ISBN 978-1-4666-4438-0	Medical Information Science Reference	2014
		2.	Diane Pedrotty Bryant Brian R. Bryant	Assistive Technology for People with Disabilities ISBN: 9780137050093	Pearson Education, Inc	2013
	3.	Suzanne Robitaille	Assistive Technology and Devices Tools and Gadgets for Living Independently ISBN 978-1-932603-80-4	Demos Medical Publishing	2010	
	22.2.	Дополнителна литература				
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	

	1.	Giulio E. Lancioni, Jeff Sigafoos, Mark F. O'Reilly, Nirbhay N. Singh	Assistive Technology: Interventions for Individuals with Severe/Profound and Multiple Disabilities ISBN: 978-1-4614- 4228-8,978-1-4614- 4229-5	Springer- Verlag New York	2013
	2.	Helen Pain Lindsay McLellan Sally Gore	Choosing Assistive Devices	Jessica Kingsley Publishers London and Philadelphia	2003
	3.	Оливера Рашиќ- Цаневска Наташа Чичевска Јованова	Методика на работа со ученици со моторни нарушувања	Филозофски факултет, Скопје	2021

Ред.број: 6

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Планирање на научното истражување			
2.	Код	Д-М101-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - Комплексно познавање на различните видови истражувања и истражувачки парадигми и нивната теоретско-филозофска заснованост - Оспособеност за избор и формулација на проблем за научно истражување со соодветни истражувачки прашања и хипотетска рамка - Оспособеност за развивање на научно-истражувачки проект и 			

		идентификација на одделните етапи и методолошки компоненти на истражувањето - Оспособеност за избор на адекватни истражувачки техники и инструменти за проучување на проблеми од областа на специјалната едукација и рехабилитација - Препознавање и примена на соодветни процедури за анализа на квантитативни и квалитативни податоци - Критички однос кон научните факти - Научно-истражувачка љубопитност, одговорност, самостојност и тимска работа		
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Развојни тенденции во научно-истражувачката работа; Теоретско-епистемолошки и методолошки проблеми; Видови научни истражувања согласно различни поделби и класификации; Методолошка триангулација-предности и ограничувања; Констатирање на факти во научната работа. Грешки при интерпретација на фактите. Тек и етапи на научното истражување; Критериуми и ризици при изборот на проблем за истражување; Пребарување и цитирање на извори на податоци; Библиографија; Изработка на истражувачки проект; Хипотези и варијабли; Популација и примерок; Избор на истражувачки постапки и инструменти; Квантитативна и квалитативна анализа на податоци; Содржина и структура на извештај од истражување; Етика во истражувачката работа;		
13	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата		
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања, работилници со користење на интер-активни методи, предавања со примена на ИКТ, употреба на различни аудио-визуелни и дидактички медиуми за активно учење, проектна работа, истражувачки семинарски работи, есеи, библиографии со информативен и критички карактер, симулации, рефлексии, водено самостојно учење		
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа		
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/
		16.3.	Пракса: часови	
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	65
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47
		17.3.	Домашно учење - задачи	53
18	Услови за потпис	редовна посета на настава		
19	Начин на оценување			
	19.1.	Тестови: бодови	70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови	30	
	19.3.	Завршен испит: бодови	100	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
Литература						
Задолжителна литература						
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	
22.1.		1.	Ангелоска-Галевска, Н.	Планирање на научното истражување	Скопје:Филозофски факултет	2023
		2.	Bryman Alan	Social Research Methods	Oxford UP	2016
		3.	Cohen, L., Manion, L., Morrison, K.	Research Methods in Education	London:Routledge	2018
Дополнителна литература						
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година	
22.		1.	Angeloska Galevska, N.	‘Research Methods in Special Education and Rehabilitation-perspectives and limitations’, Modern aspects of special education and rehabilitation of persons with disabilities	Fourth International Conference, Ohrid, October 17 th -19 th 2013: Skopje:Faculty of Philosophy, Institute for special education and rehabilitation., pp.419-429	2014
22.2.		2.	Angeloska Galevska, N., Ilić Pešić, M.	“Assessing Children with Special Educational Needs in the Inclusive Classrooms”, <i>Lodging the Theory in Social Practice</i> (eds. McDermott, J. C., Cotič, M. & Kožuh, A.).	Los Angeles: Education Department, Antioch University. pp. 89-100.	2018
		3.	Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L.	Designing and conducting mixed methods research (2nd ed.).	Thousand Oaks, CA: Sage.	2011
		4.	Jacova, Z., Angeloska-Galevska, N., Karovska, A	‘Methodology in the Study of a Child with a Cochlea Implant within the Inclusive Classroom’. In B. H. Johnsen (Ed.). <i>Theory and Methodology in International Comparative Classroom Studies.</i>	Oslo: Cappelen Damm Akkademisk. pp. 298-306	2014

Ред.број: 7

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Кинезитерапија			
2.	Код	Д-М102-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Ериета Николиќ-Димитрова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - Запознавање со основите на кинезитерапијата, - Разбирање на позитивното дејство на кинезитерапијата врз човечкиот организам, врз локомоторниот, кардиоваскуларниот, респираторниот систем, врз психишката состојба и др. - Запознавање со значењето и улогата на кинезитерапијата во рехабилитација на повредени и заболени - Запознавање со основните принципи во кинезитерапијата во профилакса и лекување, како дел од медицинската рехабилитација - Разбирање на поврзаноста на кинезитерапијата со другите методи во медицинската рехабилитација - Запознавање со методите и средствата во кинезитерапијата - Запознавање со методите на евиденција во кинезитерапијата - Запознавање со примената на кинезитерапијата во рехабилитација на болни со невролошки, ревматолошки, ортопедски заболувања и др. 			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	<p>Средства во кинезитерапија. Дејство на вежбите врз одделни системи на организмот. Принципи на кинезитерапијата. Видови вежби во кинезитерапијата. Пошетна положба во изведување на вежбите. Форми на кинезитерапија. Дозирање во кинезитерапија. Кинезитерапија низ спортски активности. Методи на следење и евиденција во кинезитерапијата. Методи на оценување на телесниот став.</p> <p>Вежби кај невролошки, ортопедски, ревматолошки заболувања, кај пострауматски состојби. Вежби кај болни со срцеви, белодробни заболувања.</p>			

13	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно ушество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми). Семинарски вежби (самостојно ушење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување). Индивидуални и групни консултации.				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Стојановска М.	Основи на кинезитерапија	Пергамент Паблик, Скопје	2010
		2.	Јефтиќ М.	Клиничка кинезитерапија	Медицински факултет, Универзитет у Крагујевцу	2006
		3.	Фичорска Д.	Кинезитерапија	Просветно Дело, Скопје	1994
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Hall C.	Therapeutic exercise. Moving toward function.	Lippincot Williams & Wilkins	1999

	2.	Gormley J, Hussey J.	Exercise therapy. Prevention and treatment of disease	Blackwell Publishing	2005
	3.				

Ред.број: 8

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Асистивни технологии			
2.	Код	Д-М106-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Дејан Ѓорѓевиќ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите да се запознаат со теориски и практични аспекти на асистивните технологии, современите уреди и технологии како и методите за нивна примена во рехабилитацијата и едукацијата на лицата со специјални потреби.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Асистивни технологии: дефиниција, историја, развој и поделба. Адаптација на околината и технологијата за лицата со посебни потреби. Преглед на асистивни уреди и технологии кои се користат во едукација на лица со посебни потреби. Интеракција со компјутер. Уреди и прилагодување на компјутерот за лица со моторни нарушувања. Уреди и прилагодување на компјутерот за слепи и слабовиди. Уреди и прилагодување на компјутерот за глуви и наглуви. Уреди и прилагодување на компјутерот за лица со когнитивна попреченост. Пристапност на интернет и мултимедија.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања поддржани со презентации преку слајдови, интерактивни предавања, вежби (користење на опрема и софтверски пакети), тимска работа, пример случаи, поканети гости предавачи, самостојна изработка и одбрана на проектна задача, учење во електронско опкружување (форуми, консултации). Индивидуални и групни консултации			
15.	Вкупен расположив	180 часа			

	фонд на време					
16.	Форми на наставните активности		16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
			16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
			16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности		17.1.	Проектни задачи: часови	50	
			17.2.	Самостојни задачи: часови	47	
			17.3.	Домашно учење - задачи	68	
18	Услови за потпис		редовна посета на настава			
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност,самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	James K. Luiselli, Aaron J. Fischer	Computer-Assisted and Web-Based Innovations in Psychology, Special Education, and Health	Academic Press	2016
		2.	Rena B. Lewis, John J. Wheeler, Stacy L. Carter	Teaching Students with Special Needs in General Education Classrooms	Pearson	2016
		3.	Ann Turnbull, Rud Turnbull, Michael L. Wehmeyer, Karrie A. Shogren	Exceptional Lives: Special Education in Today's Schools (7th Edition)	Pearson	2012
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Klaus Miesenberger, Joachim Klaus; Wolfgang Zagler	Computers Helping People with Special Needs	Springer	2002
		2.	Paul Nisbet, Patrick Poon	Special Access Technology	University of Edinburgh CALL Centre	1998
3.						

Ред.број: 9

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Генетски аспекти на развојните нарушувања			
2.	Код	Д-М104-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Владимир Трајковски			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - добивање на научни и продлабочени сознанија за генетиката на развојните нарушувања. - проширување на знаењата од основните принципи во хуманата генетика. - синтеза на научните сознанија за наследувањето и клиничката медицина, со што се настојува да се најде етиолошка основа за промените во наследната материја на развојните нарушувања. - запознавање со базичните поими, теоретски концепции и епириски сознанија за генетиката и нејзиното влијание врз развојните нарушувања. - разбирање на врската помеѓу генетиката и развојните нарушувања. - оспособеност за критичко промислување и самостојно истражување на генетиката на развојните нарушувања; - оспособеност за препознавање и дијагностицирање на болести и синдроми кои водат до развојните нарушувања; - способност за прибирање, анализирање, оценка и презентирање на информации, идеи и концепти за клучните подрачја на генетиката, односно да покажува способност за синтетизирање и интегрирање на знаењата стекнати во текот на студиите. 			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Клеточна и молекуларна основа на наследувањето. Хромозоми и клеточна делба. Видови наследување. Синдроми и болести кои предизвикуваат интелектуална попреченост, аутизам, тешкотии во учењето, слушни и говорни нарушувања, визуелни нарушувања, моторни нарушувања: хромозмски синдроми; автосомно доминантни заболувања; автосомно рецесивни заболувања; X-врзани заболувања; полигенско мултифакториелни синдроми, митохондријални нарушувања. Генетско советување. Генотерапија			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			

14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот		Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации.			
15.	Вкупен расположив фонд на време		180 часа			
16.	Форми на наставните активности		16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
			16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
			16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности		17.1.	Проектни задачи: часови	50	
			17.2.	Самостојни задачи: часови	47	
			17.3.	Домашно учење - задачи	68	
18.	Услови за потпис		редовна посета на настава			
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Трајковски В.	Хумана генетика и физиологија	Филозофски факултет, Институт за психологија	2018
		2.	Turnpenny P, Ellard S.	Emerijeve Osnove Medicinske Genetike.	Medicinska naklada, Zagreb	2011
		3.	Nussbaum RL, McInnes RR, Willard HF.	Thompson & Thompson Genetics in Medicine.	W.B. Saunders Company, Philadelphia,	2001
	Дополнителна литература					
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Трајковски В.	Хумана генетика	Филозофски факултет, Институт за дефектологија	2005

	2.	Михајловиќ Љ, Михајловиќ Н.	Хумана генетика.	Висока медицинска школа струкових студија, Ќуприја	2009
	3.	Popić Palić F.	Humana genetika.	Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet, Novi Sad	2007

Ред.број: 10

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Комбинирани пречки во развојот			
2.	Код	Д-М105-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Станојковска Трајковска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите да стекнат знаења за научните и практичните достигнувања од областа на третманот на лицата со комбинирани пречки во развојот.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Лица со комбинирана попреченост. Воспитно образовна работа со деца/лица со комбинирана попреченост. Вон-семејна заштита. Работа во установи за заштита и рехабилитација. Работата на специјалниот едукатор во услови на деинституци-онализација и интеграција, прифаќање и третман во центри за дневен престој, самостојно живеење со подршка. Лична асистенција.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	предавања, дискусии, дебати, работилници, самостојна работа, истражувачки активности, групна работа, индивидуална работа, индивидуални и групни консултации.			
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			

16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
		16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50	
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47	
		17.3.	Домашно учење - задачи	68	
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава			
19.	Начин на оценување				
	19.1.	Тестови: бодови	70		
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови	30		
	19.3.	Завршен испит: бодови	100		
20.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност,самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи			
22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Jovanovic Simic N., Slavnic S.	Atipican jezikicki razvoj	Društvo defektologa Srbije i FASPER Beograd
		2.	Dom za decu i omladinu Veternik	Norme i standardi u radu sa visestruko ometenim osobama Zbornik radova	Pokrajinski zavod za socijalnu zastitu Vojvodine
		3.	Centar za kontinuiranu edukaciju u zdravstvu	Visestruga ometenost-udruzena stanja	Medicinski fakultet Novi Sad
			Stosljevic M.	Uvod u defektologiju, drugo izdanje	Defektoloski fakultet Beograd
			Трајковски В.	Медицински основи на инвалидноста	Филозофски факултет Скопје
		Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Rapajic D., Plankovic V., Nikolic S. et al.	Skolovanje dece sa motorickim poremećajima	Defektoloski fakultet Beograd
	2.	Rapajic D., Nedovic G.	Re-habilitacija visestruke ometenosti Edukativni seminar: Visestruka ometenost, Univerzitet u Novom Sadu, Medicinski fakultet, str.26-32	Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju Veternik	

		3.	Чичевска Јованова Н.	Проценка на моторното и когнитивното функционирање кај лицата со церебрална парализа и лесна ментална ретардација. Докторска дисертација	Филозофски факултет Скопје	2007
--	--	----	----------------------	--	----------------------------	------

Ред.број: 11

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	Современи трендови во креативната терапија				
2.	Код	Д-М107-И/24				
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии				
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1	
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6				
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска				
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик				
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема				
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Целта на предметната програма е студентите на последипломски студии да ги надополнат своите знаења и подетално да се запознаат со најновите квалитативни и квантитативни истражувања од областа на креативната терапија (терапија со игра, арт терапија, музико-терапија, терапија со движење и танцување, драма терапија, терапија со животни), современите трендови и методи на нејзината примена во хабилитација и рехабилитацијата на лицата попреченост и деца со посебни образовни потреби, како и во работата со хронично болните лица.				
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Концепт на креативната терапија и нејзино значење за зачувување и унапредување на здравствената и психофизичка благосостојба на корисникот. Историски осврт на креативната терапија. Процесот и фазите на хабилитација и рехабилитација низ призмите на различните облици на креативна терапија (поим и дефинирање на терапија со игра, арт терапија, музикотерапија, терапија со движење и танцување, драма терапија, терапија со животни) во различни периоди од животот. Идентификација на потребата од креативна терапија преку примена на низа проценки. Запознавање со критериумите за спроведување на оценките и евалуациите и анализа на добиените резултати; Служби на креативна терапија. Креативната терапија во рамките на инклузивното образование. Методологија во процесот на креативна терапија: квантитативни и				

		квалитативни истражувања и студии.				
13	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно ушество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми). Семинарски вежби (самостојно ушење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување). Индивидуални и групни консултации.				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови		70		
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30		
	19.3.	Завршен испит: бодови		100		
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)		
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Lisa B. Moschini	Art, Play, and Narrative Therapy: Using Metaphor to Enrich Your Clinical Practice ISBN: 0815371276	Routledge	2018
		2.	Heidi Gerard Kaduson (editor), Dr. Charles E. Schaefer PhD (editor)	Play Therapy With Children: Modalities for Change ISBN: 143383359X	American Psychological Association	2020
		3.	Eric Altschuler	Animal Assisted Therapy Use Application by Condition ISBN: 0323988156	Academic Press	2022
22.2.	Дополнителна литература					

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Nina W. Brown	Creative Activities for Group Therapy ISBN: 2022041168	Routledge	2023
2.	Dee C. Ray	Playful Education: Using Play Therapy Strategies to Elevate Your Classroom ISBN: 2022025855	Routledge/Eye on Education	2022
3.	Amelia Oldfield	Collaborations Within and Between Dramatherapy and Music Therapy: Experiences, Challenges and Opportunities in Clinical and Training Contexts ISBN: 9781784504021	Jessica Kingsley Publishers	2018

Ред.број: 12

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивно образование на ученици со моторни нарушувања			
2.	Код	Д-М103-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Целта на предметната програма е студентите на последипломски студии да ги надополнат своите знаења и подетално да се запознаат со современите трендови, најновите согледувања и истражувањата од областа на инклузивното образование и инклузивната практика за учениците со моторни нарушувања.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Поими и терминологија што се применува во полето на инклузивно образование; Видови и степени на моторни нарушувања и начин на работа со истите во инклузивна училишница; Методи, техники, инструменти за работа со ученици со моторни нарушувања во рамките на инклузивниот процес; Неопходни адаптации и модификации за успешна реализација на инклузивниот процес; Индивидуален образовен план; Асистивна технологија.			
13.	Заемна поврзаност на	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			

	предметите					
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот		Предавања со активно ушество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми). Семинарски вежби (самостојно ушење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување). Индивидуални и групни консултации.			
15.	Вкупен расположив фонд на време		180 часа			
16.	Форми на наставните активности		16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
			16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
			16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности		17.1.	Проектни задачи: часови	50	
			17.2.	Самостојни задачи: часови	47	
			17.3.	Домашно учење - задачи	68	
18.	Услови за потпис		редовна посета на настава			
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Willis Clarissa	Creating inclusive learning environment for young children	Corwin press, London	2009
		2.	Sue Cranmer	Disabled Children and Digital Technologies: Learning in the Context of Inclusive Education ISBN: 9781350002050	Bloomsbury Academic	2021
		3.	Dewey Deborah and Tupper E. David	Developmental motor disorders – a neuropsychological perspective	Guilford press, London	2004
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

	1.	Garry Hornby	Inclusive Special Education Evidence-Based Practices for Children with Special Needs and Disabilities	Springer New York Heidelberg Dordrecht London	2014
	2.				
	3.				

Ред.број: 13

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Академско пишување и објавување			
2.	Код	Д-М108-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Владимир Трајковски			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Да се стекнат со основните и продлабочените знаења за академското пишување и и да се оспособат за објавување научни трудови во списанија со фактор на влијание. Со пишување академски текстови да ги совладаат основните технички и методолошки правила на пишување. Да можат да истражуваат во библиотека. Да може критички да го анализираат и оценуваат трудот на други автори. Да умеат успешно да го презентираат својот труд.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Пристап до научни информации. Видови научни и стручни дела. Извори на научни информации. Презентации на научни собири. Пишување на научен труд за списание. Упатство за пишување поднесок за докторска дисертација. Пишување докторска дисертација. Пребарување библиографски и цитатни бази на податоци. Јазик и стил на научно дело. Наведување на извори и цитирање. Организација на ракопис за печатење. Одбирање на списание за објавување. Упатство до авторите. Поднесување труд за објавување. Рецензирање трудови. Критичко читање на научни трудови. Етика на публикување трудови. Плагијаторство во академското објавување. Отворен пристап до информации. Сциентометрија. Социјалните медиуми во научното публикување.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			

14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно ушество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми). Семинарски вежби (самостојно ушење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување). Индивидуални и групни консултации.				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Трајковски В, Ангелоска Галевска Н.	Академско пишување и објавување	Филозофски факултет	2022
		2.	Hartley J.	Academic Writing and Publishing	Routledge	2008
		3.	Kundačina M, Bandur V.	Akademsko pisanje	Učiteljski fakultet, Užice	2007
	Дополнителна литература					
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Спироски МЖ.	Научниот труд - да се напише и да се објави	Институт за имунобиологија и хумана генетика	2002
		2.	Bailey S.	Academic Writing A Handbook for International Students	Routledge	2006

		3.	Englander K.	Writing and Publishing Science Research Papers in English	Springer	2014
--	--	----	--------------	---	----------	------

ПРИЛОЗИ

Прилог бр. 5 Додаток на диплома

1. Податоци за носителот на дипломата	
1.1. Име	
1.2. Презиме	
1.3. Датум на раѓање, место и држава на раѓање	дд.мм.гггг, место, држава на раѓање
1.4. Матичен број	и бр. на досие хх/12
2. Податоци за стекнатата квалификација	
2.1. Датум на издавање	датум на докторирање
2.2. Назив на квалификацијата	<i>Магистер по специјална едукација и рехабилитација од областа на моторни нарушувања/ Master of Special Education and Rehabilitation – Motor Impairments (M.Sc.)</i>
2.3. Име на студиската програма, односно главно студиско подрачје, поле и област на студиите	Специјална едукација и рехабилитација – моторни нарушувања 5 Општествени науки 5.3 Образование (Воспитание и образование) 5.03.00.03. Методика 5.03.00.16. Ортопедагогија 5.03.00.17. Логопедија 5.03.00.18. Специјална едукација и рехабилитација 5.03.00.19. Друго
2.4. Име и статус на високообразовната/научната установа која ја издава дипломата	Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Филозофски факултет во Скопје Решение за акредитација на Одборот за акредитација Решение за почеток со работа од МОН бр.
2.5. Име и статус на високообразовната/научната установа (доколку е различна) која ја администрира дипломата	/
2.6. Јазик на наставата	Македонски јазик
3. Податоци за степен (цикле) на квалификацијата	
3.1. Вид на квалификацијата (академски/стручни студии)	Академски студии
3.2. Степен (цикле) на квалификацијата	Втор циклус
3.3. Траење на студиската програма: години и ЕКТС кредити	1 година / 60 кредити
3.4. Услови за запишување на студиската програма	
4. Податоци за содржините и постигнатите резултати	
4.1. Начин на студирање (редовни, вонредни)	Редовно студирање
4.2. Барања и резултати на студиската програма	Поседува способност за креирање и имплементирање на специфични стратегии за превенција, рехабилитација и поддршка, како и застапување на правата на лицата со моторни нарушувања, базирани на инклузијата и меѓународните стандарди за човекови права; Поседува

	<p>способност за самостојно воочување и дефинирање на релевантните истражувачки проблеми кои се од општествена важност за добивање на нови решенија или подобрување на постоечките, како и нивна примена; Владее со современите методи и техники на истражувања во специјалната едукација и рехабилитација, поседува увид во нивните специфики, компаративни предности и недостатоци, како и способност за нивно натамошно усовршување и иновирање на планот на методологијата во специјалната едукација и рехабилитација; Особен/а е врз основа на современите научни истражувања и постогнувања да креира стручна политика и пракса за лицата со инвалидност, на државно и локално ниво во здравствените, образовните и социјаните институции; Подготвен/а е да зема учество во национални и меѓународни истражувачки тимови и да објавува трудови од полето на сопствената експертиза во домашни и меѓународни рецензирани публикации, во согласност со највисоките академски стандарди.</p> <p>Поседува развиено чувство за идентификување и решавање на сложени проблеми во полето на специјалната едукација и рехабилитација низ иновативни пристапи, како и за избирање на оптималните текови на индивидуалното и колективното дејствување во комплексни ситуации; Показува подготвеност за споделување на сопствените идеи, откритија и сознанија со останатите членови на дефектолошката, научната и пошироката општествена заедница, со почитување на највисоките стандарди на интелектуалната чесност и интегритет; Поседува способност и интерес за постојано самоусовршување во областа на специјалната едукација и рехабилитација.</p>																										
4.3. Податоци за студиската програма (насока, модул, оценки, ЕКТС кредити) ⁶	<p>Видете го приложеното Уверение за положени испити и целосно реализирана студиска програма Студентот ја изработил и одбрал магистерска дисертација на тема: „.....“ Ментор: Проф. д-р</p>																										
4.4. Систем на оценување (шема на оценки и критериуми за добивање на оценките)	<table border="1"> <tr> <td rowspan="5">Тест и/или устен испит (до 70 бодови) Семинарска работа/ Проект (до 15 бодови) Активност и учество (до 15 бодови)</td> <td>до 50 бода</td> <td>5</td> <td>(пет)</td> <td>F</td> </tr> <tr> <td>од 51 до 60 бода</td> <td>6</td> <td>(шест)</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>од 61 до 70 бода</td> <td>7</td> <td>(седум)</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>од 71 до 80 бода</td> <td>8</td> <td>(осум)</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>од 81 до 90 бода</td> <td>9</td> <td>(девет)</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>Оцената 5 (пет) е негативна оценка</td> <td>од 91 до 100 бода</td> <td>10</td> <td>(десет)</td> <td>A</td> </tr> </table>	Тест и/или устен испит (до 70 бодови) Семинарска работа/ Проект (до 15 бодови) Активност и учество (до 15 бодови)	до 50 бода	5	(пет)	F	од 51 до 60 бода	6	(шест)	E	од 61 до 70 бода	7	(седум)	D	од 71 до 80 бода	8	(осум)	C	од 81 до 90 бода	9	(девет)	B	Оцената 5 (пет) е негативна оценка	од 91 до 100 бода	10	(десет)	A
Тест и/или устен испит (до 70 бодови) Семинарска работа/ Проект (до 15 бодови) Активност и учество (до 15 бодови)	до 50 бода		5	(пет)	F																						
	од 51 до 60 бода		6	(шест)	E																						
	од 61 до 70 бода		7	(седум)	D																						
	од 71 до 80 бода		8	(осум)	C																						
	од 81 до 90 бода	9	(девет)	B																							
Оцената 5 (пет) е негативна оценка	од 91 до 100 бода	10	(десет)	A																							
4.5. Просечна оценка во текот на студиите																											
5. Податоци за користење на квалификацијата																											
5.1. Пристап до понатамошни студии	Можност за продолжување на докторски студии																										
5.2. Професионален статус (ако е применливо)																											
6. Дополнителни информации																											
6.1. Дополнителни информации за студентот	/																										
6.2. Дополнителни информации за високообразовната установа	<p>Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски Факултет во Скопје Бул. Гоце Делчев бр.9А Тел. +389(2)3116-520, e-mail: fzf@fzf.ukim.edu.mk</p>																										
7. Заверка на додатокот на дипломата																											
7.1. Датум и место	датум на промоција, Скопје																										
7.2. Име и потпис	<p>_____</p> <p>_____</p>																										

⁶ Додаток на 4.3 е Уверението за положени испити

	Проф. д-р Ратко Дуев	Проф. д-р Биљана Ангелова
7.3. Функција на потписникот	декан	ректор
7.4. Печат	печат на единицата	печат на УКИМ